

ΚΩΔΙΚΕΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΘΥΡΑ

Εἰς ἀπόστασιν πενήτηντα περίπου χιλ. μέτρων Δυτικῶς τῆς Κων)-
πόλεως καὶ δεκαοκτὼ Β. Α. τῆς Σηλυβρίας εὐρίσκεται ἡ μικρὰ πόλις τῶν
Μετρῶν.

Ἡ πόλις αὕτη ἐγένετο γνωστοτέρα κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους
(1912—1913) ὑπὸ τὸ Τουρκικὸν τῆς ὄνομα, τὸ τῆς Τσατάλτζας ἐκ τῆς παρ'
αὐτὴν γενομένης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου 1912 αἱματηρᾶς μάχης.
Ἡ ἱστορία της, ὡς καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἄλλων πλέον ὀνομαστῶν Θρακι-
κῶν πόλεων, αἵτινες οὐχὶ μόνον διέπρεψαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους,
ἀλλὰ καὶ διέσωσαν καὶ διετήρησαν τὸν ἀκραιφνῆ ἑλληνικὸν τῶν χαρα-
κτῆρα κατὰ τοὺς μακροὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας, διὰ τὰ τὸν παραδώσωσι μέ-
χρις ἡμῶν, μέχρι τῆς ἀποφράδος ἡμέρας καθ' ἣν ἐφηρομόσθη ἡ ὑποχρεω-
τικὴ ἀνταλλαγὴ τῶν ἑλληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν καὶ τῆς πέραν τοῦ Ἐ-
βρου, τῆς ἀνατολικῆς Θράκης, ὀλίγον μᾶς εἶναι γνωστή.

Αἱ Μέτραι ἢ κοινῶς οἱ Μέτρες μέχρι τοῦ 1909, ὅτε προήχθησαν εἰς
μητροπόλιν ¹⁾, κατὰ τὴν σώζομένην ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ἀναφέρονται
πάντοτε ὡς μία τῶν πολλῶν ἐπισκοπῶν τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας ²⁾
κεχωρισμέναι τῆς ἐπισκοπῆς Ἀθύρα. Ὡς πρῶτος δ' Ἐπίσκοπος Μετρῶν ἢ
ἀκριβέστερον Μέτρων ἀναφέρεται ἀπὸ τοῦ 783 ὡς συμμετασχὼν εἰς τὴν
Ζ' οἰκουμενικὴν σύνοδον ³⁾.

¹⁾ Ἐκκλ. Ἀλήθεια τόμ. ΚΘ'. (1909) σ. 300.

²⁾ Ράλλη καὶ Ποτλῆ Συντ. τόμ. Ε'. σελ. 476. Ὁ Μέτρων φέρεται 15ος εἰς τὴν
τάξιν ὃ δὲ Ἀθύρων 17ος.

³⁾ Ἀνθ. Ἀλεξούδη χρονολ. κατάλογοι. «Νεολόγος» ἐφ. Κων)πόλεως 1892 Ἀπρι-
λίου 30.

Μετρίδα
Σαρκετ:

Θρακί' Ε'
1934

Είπε όμως άγνωστος ο χρόνος τής συγχωνεύσεως αὐτῆς μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Ἀθύρα. Αἱ περὶ τῶν ἐπισκοπῶν τούτων ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γεδεῶν διατυπόμεναι σκέψεις ὡς καὶ τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ τῆς ἀλώσεως καὶ τὰ μετ' αὐτὴν ἔτη μοὶ φαίνονται (δρθαί ¹).

Οἱ κώδικες τῆς Ἐπισκοπῆς Μ. καὶ Ἀθύρα ἀνάγονται εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ 1577 κ' ἐντεῦθεν ἔτη. Τοῦτο συνάγεται ἐκ τοῦ ἐν τῇ σελίδι 5 τοῦ κώδικος ἀντιγράφου ἐνὸς πατριαρχικοῦ γράμματος* τοῦ ἴσου καὶ ὁμοίου τοῦ πατριαρχικοῦ γράμματος τοῦ οἰκουμενικοῦ Ἱερεμίου. Τὸ ἔγγραφο φέρει ὡς ἡμερομηνίαν ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ Ἰνδικτιῶνος δ'. Ἀλλ' εἶναι κατάδηλον ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος ὅτι ἀντεγρᾶφη παρὰ τοῦ τότε Ἐπισκόπου Μέτρων καὶ Ἀθύρα Λιονυσίου, ὅστις ἐν σελίδι 8 ὑπογράφει ἰδίαν του πρᾶξιν μὲ ἡμερομηνίαν Ἰνδικτιῶνος θ' Δεκεμβρία λα'. Καὶ τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον θεωροῦμεν ἡμεῖς προκάτοχον τοῦ Γερμανοῦ, παρὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀπὸ τοῦ 1761 μέχρι τοῦ 1783 ἐπισκοπεύσαντος ἐν Μέτραις Γερασίου, ὅστις εἰς τὸν χρονολογικὸν τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐπισκοπῆς Μετρῶν κατάλογόν του, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, κατατάσσει πρῶτον. Τὴν γνώμην αὐτὴν στηρίζομεν ἐπὶ τοῦ ἐν ταῖς σελίδι 2 καὶ 3 πρακτικοῦ καταγραφῆς τῶν σκευῶν τῆς ἐκκλησίας Μετρῶν καὶ Ἀθύρα. Τὸ πρακτικὸν ἐκεῖνο φέρει τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐπισκόπου Γερμανοῦ καὶ ἡμερομηνίαν ζ' δηλαδὴ 7090 ἀπὸ κτίσεως, συμπίπτουσαν μὲ τὸ 1582 ἀπὸ γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀναφέρει δὲ τοῦτο ὅτι ἡ καταγραφή ἐγένετο κατέμπροσθεν τοῦ ἐπισκόπου κυροῦ Διονυσίου καὶ ὅτι ὁρισμένα ἐκ τῶν ἀπαριθμουμένων ἐν τῷ πρακτικῷ ἀντικειμένων ἐν οἷς καὶ τὴν πατερίτζαν τ' ἀφιέρωσεν ὁ κύριον Διονύσιος.

Οὕτω γνωρίζοντες ἐξ ἄλλων πρακτικῶν τοῦ κώδικος ὅτι ὁ μὲν Γερμανὸς ἐξηκολούθησε νὰ εἶναι ἐπίσκοπος καὶ μέχρι τοῦ 1587 ²), τοῦ δὲ Διονυσίου ὅτι τὸ μόνον ἐνυπόγραφον πρακτικόν, φέρει ἡμερομηνίαν 31 Δεκεμβρίου, Ἰνδικτιῶνος θ' καὶ συνδυάζοντες ταῦτα πρὸς τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὰ 1573—χρόνον καθ' ὃν συνέπεσε νὰ πατριαρχεῖ τὸ πρῶτον ὁ Ἱερεμίας ὁ Β' ³)—ὅτι ἔχομεν ἀρχὴν Ἰνδικτιῶνος, ἀγόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ μὲν Δεκέμβριος τοῦ θ' ἔτους τῆς Ἰνδικτιῶνος ἐκείνης συμπίπτει πρὸς τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1581, ὁ δὲ Ἀπρίλιος τοῦ ἔτους δ' τῆς Ἰνδικτιῶνος μὲ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1577. Ἦτοι πρὸς τὸ χρονικὸν σημεῖον τῆς πρώτης ἐγγραφῆς εἰς τὸν κώδικα.

¹) Ἐκκλ. Ἀλ. τ. (Α' 1910) σελ. 20—22 καὶ τ. ΑΖ' (1917) σελ. 100.

²) Κώδ. σελ. 55.

³) Οὗτος ἐπατριάρχευσεν τρίς, τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ 1572—1579.

Τοὺς κώδικας τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης, φαίνεται ὅτι πρῶτος κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους παρετήρησεν ὁ Ἀλ. Πασπάτης. Εἶνε γνωστὴ ἐξ ἄλλου ἢ δρᾶσις τοῦ ἀειμνήστου Πασπάτη ὅστις διὰ τοῦ παραδείγματός του ἐκαλλιέργησεν τὴν ἰδέαν τῆς δι' ἐπιτοπίου ἐρεῦνης μελέτης τῶν ἱστορικῶν προαστείων τοῦ Βυζαντίου ¹⁾ χωρὶς ἀτυχῶς νὰ εὕρῃ πολλοὺς μιμητὰς ²⁾. Βραδύτερον, κατὰ τὸ 1884, ὁ ὀρθρὸς ἐρευνητὴς τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν, μέγας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου χαρτοφύλαξ καὶ νῦν πρόεδρος μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, κ. Μ. Γεδεῶν δὲν ὤκνησε ν' ἀναδιφήσῃ καὶ τοὺς κώδικας τῆς καταφρονημένης ἐπισκοπῆς. ³⁾

Ἀλλά, ἐξ ὅσων δημοσιεύσεών του ἐγὼ τοῦλάχιστον γνωρίζω, φαίνεται ὅτι περιορίσθη εἰς τὸ νὰ σταχυολογήσῃ καὶ δημοσιεύσῃ ⁴⁾ μὲν μό-

¹⁾ Ἀλ. Πασπάτης. Τὰ θρακικὰ προάστεια τοῦ Βοσπόρου. Ἐλ. Φιλ. Σύλλ. τόμ. IV. σ. 33 κ. ἐπ. Τὰ ἀνατολικά προάστεια τοῦ Βοσπόρου αὐτόθι σελ. 43 καὶ ἐπ.

²⁾ Μ. Γεδεῶν. Λίθοι καὶ κεράμια καὶ Ξ. Σιδερίδης.

³⁾ Ἐκκλ. Ἀλήθεια τ. Α'. (1910) σ. 20—22 Μ. Γεδεῶν. Ὅτι τοὺς ὀρθοδόξους τῆς ἑλεεινῆς τῶν Μετρῶν ἐπισκοπῆς ἐποίμανεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ρώμης.

⁴⁾ Οὕτω ἐδημοσίευσεν τὰ περὶ τῶν μεγάλων διεργηθέντων τῆς κραταιᾶς πόρτας. Τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προγεγονότων ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν. Ἐκκλ. Ἀλ. Τ. ΚΘ'. σ. 395, Ἀποσημειώματα Γερ. Μ. Γεδεῶν. Τὰ τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου γεγονότα (1768—1774) Ἐκκλ. Ἀλ. τόμ. λδ'. (1913) ὑπὸ τὸν τίτλον: Θρακῶν παλαιὰ πάθη. σελ. 366 κ. ἐ. Τὰ τῆς υποδοχῆς τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἐπακολουθήσανσαν εἰρήνην πρέσβεως τῆς Ρωσσίας Νικ. Ρελνῆν. αὐτόθι συνέχεια.

Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τούτων δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὰ περὶ διεργηθέντων. Κατὰ συνέπειαν δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον αἱ ἐν τῷ κώδικι σημειώσεις ἀπεδόθησαν πιστῶς. Κρίνων ὁμως ἐκ τῶν περὶ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου δημοσιευθέντων βλέπω ὅτι ὁ τότε διευθυντὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ δημοσιογραφικοῦ ὄργανου, φρονίμως ποιῶν, ἀπέφυγεν ἐπιμελῶς καὶ ἐντέχνως ν' ἀναγράψῃ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ θίξῃ τὴν σωβεντικὴν φιλοτιμίαν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Εὐχῆς ὄθεν ἔργον θὰ ἦτο νὰ ἐδημοσίευσεν τὰ «Θρακικά» ὅλας τὰς ἱστορικὰς σημειώσεις τοῦ ἐπισκόπου Γερασίου αὐτολεξεί.

Δυνάμεθα ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦδε ν' ἀναιρέσωμεν τὰ συνοδεύοντα τὸ δημοσίευμα ἐκεῖνο σχόλια τῆς Ἐκκλ. Ἀληθείας περὶ τῆς δῆθεν τουρκοφιλίας τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἀποκαλοῦντος ἀσεβεῖς τοὺς Ρώσους. Ἡ κατὰ τῶν Ρώσων ἀγαπάκησις τοῦ Γερασίου, παρακολουθήσαντος τὴν ἀγωνίαν τοῦ ἐν Τουρκίᾳ χριστιανικοῦ κόσμου κατὰ τὰ ἐξ ἐκεῖνα ἔτη καὶ γνωρίσαντος ἐκ τοῦ πλησίον τὴς κολοσσιαίας εἰς χρῆμα καὶ αἶμα θυσίας τῶν ὑπὸ τοὺς Τούρκους χριστιανῶν ἰδίᾳ τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ, ὡς γράφει, τὰ κακὰ ὅπου ἔπαθαν οἱ Χριστιανοὶ δὲν περιγράφονται, καὶ ὅτι ἐχάθησαν χριστιανοὶ ραγιάδες εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἕως τετρακόσιες χιλιάδες, εἶναι πλέον ἢ δεδικοιολογημένη. Ἡ ψυχὴ τοῦ σεβασμίου ἐκείνου κληρικοῦ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνεχθῆ τὴν ἐκ νέου—διὰ πράξεως ἔθνους χριστιανικοῦ—παράδοσιν εἰς τοὺς ἀλλοθρήσκους πόλεων καὶ χωρῶν, αἰτίνας εἶχον ἀπελευθερωθῆ διὰ τῶν ὄπλων, γενομένην διὰ τὰ κέρδη, ὅπως γράφει, τῶν πραγματειῶν!

Ὁ διαπρεπὴς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους Ἑλληγ ἱεράρχης εἶχεν ἀπολύτως δίκαιον παρεμβάλλον εἰς τὴν ἐξιστόρησίν του. «Αὐτὰ ἐκέρδισαν εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον οἱ ἀσβεῖς Ρῶσοι».

νον ἐκ τῶν σημειώσεων τοῦ ἐπισκόπου Γερασίμου, τοῦ ἀπὸ Μετρῶν κληθέντος τὸν Ἰούνιον τοῦ 1783 εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας. ¹⁾ Κατὰ τὰ ἄλλα ἠρκέσθη νὰ συστήσῃ εἰς τὸν τότε μητροπολίτης Ἡρακλείας Γρηγόριον νὰ διατάξῃ τὴν διὰ τοῦ διδασκάλου Γ. Χοριοιάδου ἀντιγραφήν τῶν οὐσιωδεστέρων. Ἐδῆλον ὅμως κατὰ πόσον ἐκτὸς τῶν εὐαναγνώστων σημειώσεων τοῦ Γερασίμου ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ διδασκάλου ἐκείνου καὶ τὰ χειρόγραφα τῶν προγεγονότων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν τὰ ἐλαχίστην ὁμοιότητα ἔχοντα πρὸς τὰ γνωστὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ οὐδεμίαν συγγένειαν πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν τῆς γλώσσης τῆς ἑλληνικῆς ²⁾.

Ἡ πλήρης λοιπὸν διευκρίνις τῶν ἀνεκδότων κωδίκων τῆς ἐπισκοπῆς Μετρῶν καὶ Ἀθύρα ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Ἀναστάσιον Σταμούλην διότι κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς ὡς ἀπολεσθέντας θεωρουμένους κώδικας ³⁾ Τὸ δὲ Ταμεῖον Κ.Κ.Π. ἀνταλλαξίμων, ἐντεταλμένον τὴν περισυλλογὴν τῶν εἰς τὰς λόγῳ τῆς ἀνταλλαγῆς διαλυθείσας Κοινοτήτας ἀνηκόντων κειμηλίων, συνέλεξε καὶ κατέστησεν τοὺτους προσίτους εἰς πάντα μελετητὴν. Οὕτω ὁ κ. Σταμούλης διὰ προσεκτικῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν παρουσίασεν εἰς τὸν σύλλογον Μεσαιωνικῶν Γραμμάτων κατὰ τὴν ΡΜΒ' τῆς 26 Μαρτίου 1933 συνεδρίαν ἐκείνου ἐνδιαφερούσας σελίδας ἐξ αὐτοῦ.

Ἐκ τῶν περισυλλεγέντων τριῶν κωδίκων ἀξιολογώτερος εἶναι ὁ πρῶτος. Ὁ ἀρχαιότερος. Διότι ἐν αὐτῷ εὐρισκομεν τὰς πράξεις δεκαοκτῶ ἐπισκόπων τῆς ἐπισκοπῆς, ὧν τινες ἐχορημάτισαν κατ' ἐπανάληψιν, βιογραφίας τινῶν ἐξ αὐτῶν καὶ ὡς εἶδομεν, ἀρκετὰς ἱστορικὰς σημειώσεις τοῦ Γερασίμου. Ὁ δεύτερος τῶν κωδίκων περιέχει σχεδὸν ἀποκλειστικῶς πράξεις καὶ σημειώσεις τοῦ Γερασίμου. Τρεῖς πράξεις τοῦ διαδόχου τοῦ Σωφρονίου, ἐν αἷς καὶ τὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐν Μέτραις παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου κ. Γερασίμου καὶ τῶν μητροπολιτῶν ἁγίου Λιβύης κὺρ Ἀθανασίου καὶ τοῦ πάνθεο. ἁγίου Πελαγωνίας κὺρ Συμεῶν πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν πρὸς τὸν μακαριώτατον ὑπηρεσιῶν του καὶ ὀλίγα τινα μεταγενεστέρων ἐπισκόπων.

Ὁ τρίτος εἶναι νεώτερον βιβλίον ἐκ τῶν κοινῶν κωδίκων τῶν κοινοτήτων.

Ἐκ τῶν πληροφοριῶν τοῦ πρώτου κώδικος πλουτίζεται καὶ ὁ χρονολο-

1) Ἐκκλ. Ἀλ. Τ. ΚΘ' (1909) σ. 395. Ἀποσημειώματα Γερασίμου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μ. Γεδεῶν, Ἐπετ. Βυζ. Σπ. τοῦ 1930 σ. 163—170. Χρυσσοτ. Ἀθηνῶν.

2) Ἐκκλ. Ἀλ. 1909 αὐτόθι. Μ. Γ.

3) Μ. Γεδεῶν Ἐκκλ. Ἀλ. τ.Α. (1910) σ. 20—22 καὶ τοῦ αὐτοῦ Μνήμη Γανοχώρων ἐν Θρ. ἱστορ. σ. 109.

γικός κατάλογος τῶν επισκόπων τῆς Ἐπισκοπῆς Μετρῶν ὁ γνωστός ἐξ ἄλλων πηγῶν ¹⁾).

Ὁ κώδιξ οὗτος περιέχει ἐνενήκοντα τέσσαρας σχεδὸν σελίδας ἀριθμηθείσας ἐσχάτως. Λέγομεν περίπου, διότι σελίδες τινες εἶναι ἀποκεκομμένα κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν φαίνεται ὅτι καὶ πολλὰ ἄλλα φύλλα ἀπεσπάρθησαν κατὰ καιροῦς. Διότι διακρίνονται τὰ ἕγνη εἴκοσι καὶ δύο ἀπεσπασμένων τοιούτων.

Ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες· μήκος 0,30 καὶ πλάτος 0,20 τοῦ μέτρου. Φέρει δ' ἐξωτερικῶς δέρμα καστανόχρουν μὲ ἄκομψα ποικίλματα. Τὸ δέρμα πάντως προστεθῆ βραδύτερον καὶ ἀφοῦ εἶχε γίνῃ ἤδη χρῆσις τοῦ βιβλίου. Οὐδόλως δ' ἀπίθανον κατὰ τὴν νέαν αὐτοῦ βιβλοδέτησιν νὰ ἐγένετο καὶ σύγχυσις καὶ μετάθεσις τῶν γεγραμμένων φύλλων του, ἐφ' ὅσον μάλιστα τὸ βιβλίον ἐστερεῖτο παντάπασιν σελίδων. Οὕτω θὰ ἐξηγεῖτο ἐν μέρει ἡ ἀταξία καὶ μεγάλη ἐν αὐτῷ διασπορὰ τῶν ἐγγραφῶν τῶν κατὰ καιροῦς επισκόπων.

Τὴν ἀταξίαν ἐπέτεινεν ὁμολογουμένως ἡ ἀδυναμία ἢ ἴσως καὶ ποιὰ τις πρόνοια τοῦ επισκόπου Γερασίμου, ὅστις δὲν ἠρέσθη εἰς τὰς ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ κώδικι ἐγγραφάς, ἀλλὰ τὰς σκευεὶς, παρατηρήσεις καὶ κρίσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς ἐγγυὲς καὶ συγχρόνου ἐποχῆς του τὰς διεσκόρπισε καὶ τὰς διετύπωσε εἰς τὰ κενὰ τοῦ κώδικος τῶν προκατόχων του. Τὴν συνεπλήρωσε δὲ ἡ κακόζηλος ἐπιμέλεια τῶν ἀμαθῶν ἐκείνων οἵτινες ὡς ἀβάκιον τῶν γραφικῶν γυμνασμάτων των ἐχρησιμοποίησαν τὰ φύλλα τοῦ Κώδικός μας.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἐγγραμμάτων επισκόπων εἰς μόνον, ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἕχρους τῆς διαβάσεώς του ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς, ἐφιλοδόξησε νὰ μᾶς ἀφίση εἰς τὴν σελίδα 34 εἰς μνημόσυνον αἰώνιον τὴν μεγαλόπρεπην δεσποτικὴν ὑπογραφήν του.

Αἱ ἐν τῷ κώδικι περιεχόμεναι ἐγγραφαὶ συμποσοῦνται εἰς ὀγδοήκοντα ἐννέα. Εἶνε δὲ πράξεις καὶ σημειώματα προερχόμενα τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν τῶν επισκόπων, ἔστω καὶ ἀγραμμάτων. Καὶ ἄλλα μὲν φέρουσι σαφῆ χρονολογίαν καὶ ὑπογραφήν επισκόπου· ἄλλα μόνον ὑπογραφήν· καὶ ἄλλα πάλιν φέρουν μὲν τὸν γραφικὸν χαρακτήρα τῶν κατὰ καιροῦς επισκόπων οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν ὑπογραφήν. Ἐξ ὅλων δέκα μόνον ἐγγραφαὶ προέρχονται ἐξ ἀγνώστων.

Ἐκ τῶν επισκόπων τινὲς μὲν ὑπογράφονται ὡς Μέτρων καὶ Ἀθύρων, ἄλλοι ὡς Μέτρων ἢ Μετρῶν καὶ Ἀθύρα καὶ ἐλάχιστοι ὡς Μετρῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Γερασίμος. Πολλοὶ δὲ δὲν ἀπολείπουν πρὸ τοῦ τίτλου

¹⁾ Ἀνθ. Ἀλεξούδη Χρον. κατάλ. ἐν Νεολόγῳ ἐφ. Κηπόλεως 1892 Ἀπριλ. 30 Χριστ. Κνήτης Ἐκκλ. Ἀλ. 1909 σ. 408.

των να προτάξουν: ταπεινός επίσκοπος.

Αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων εἶναι ὀλόγραφοι, σχεδὸν εὐανάγνωστοι. Δύο μόνον ὑπογράφουν διὰ μεγάλου μονογράμματος, ἐξ ὧν ὑπὸ τὸ ἐν ἀνεκαλύψαμεν τὸν Μαθουσαίαν. Ὑπὸ τὸ ἄλλο ἴσως γὰ κρύπτεται ὁ Μεθόδιος τὸν ὁποῖον ὁ Γεράσιμος τάσσει μετὰ τὸν Διονύσιον τὸν Α΄.

Τὰ ἔγγραφα τοῦ κώδικος προκειμένου νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συντομίᾳ τὴν ἔννοιαν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἐκρίναμεν σκοπιμὸν νὰ τὰ διακρίνωμεν.

Α΄. Εἰς ἔγγραφα φέροντα χρονολογίαν καὶ ὑπογραφὴν Ἐπισκόπου ἢ καὶ Μητροπολίτου ¹⁾. Τοιαῦτα εἶναι τριάκοντα δύο καὶ κατανέμονται ὡς ἑξῆς:

1) ἐγκαίνια ναοῦ καὶ θεώρησις ἐξόδων οἰκοδομῆς αὐτοῦ	1
2) ἀπογραφαὶ σκευῶν Ἐπισκοπῆς ἢ ἐκκλησίας	3
3) κατάλογοι εἰσφορῶν ὑπὲρ τῆς Ἐπισκοπῆς	2
4) διακανονισμὸς προσόδου ἀκινήτου	1
5) πωλήσεις ἀκινήτων	4
6) δάνεια	2
7) διάλυσις μνηστείας	1
8) προικοσύμφωνα	1
9) ἄδειαι γάμου	7
10) διαζύγια	9
11) λύσις ἀφορισμοῦ	1
12) ἀθώωσις ἱερέων	1

Β΄. Εἰς ἔγγραφα ὑπογεγραμμένα μὲν παρ' Ἐπισκόπου ἀλλ' ἀχρονολογητα. Τοιαῦτα εἶνε τέσσαρα.

1) μία ἐγκύκλιος πρὸς βοήθειαν ἀποπληρωμῆς χρέους ἐξαγορασθέντος αἰχμαλώτου ἐκ Μετροῶν.

2) μιὰ δωρεά.

3) δύο χρεωστικὰ δι' ὧν βεβαιοῦνται αἱ ὀφειλαί.

Γ΄. Εἰς ἔγγραφα γεγραμμένα μὲν παρ' ἐπισκόπων ²⁾, μὴ φέροντα ὅμως τὴν ὑπογραφὴν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπογραφὰς ἄλλων κληρικῶν ἢ λαϊκῶν.

Τοιαῦτα εἶναι δεκαεννέα τὰ ἑξῆς.

1) ἀντίγραφα πατριαρχικῶν Γραμμάτων 3 ³⁾

¹⁾ Τοιαῦτα συναντῶμεν δύο μόνον. Τοῦ Ἡρακλείου Διονυσίου (1704) σελ. Κώδ. 52 καὶ τοῦ Ἡρακλείου Καλλινίκου τοῦ ἐκ Νάξου (1722) σ. Κ.88.

²⁾ Ἡ ἐκ τῆς χειρὸς τῶν ἐπισκόπων προέλευσις οὐτῶν μαρτυρεῖται ἐκ τῆς παραβολῆς πρὸς τὸν γραφικὸν χαρακτήρα ἄλλων βεβαιωμένων ἐγγράφων ἐκείνων ἐν τῷ κώδικι.

³⁾ Τὰ δύο εἶναι τοῦ Πατρ. Ἱερεμίου Β΄ καὶ τὸ ἕτερον τοῦ Πατριάρχου Θεολήπτου Β΄.

2) ἀπογραφή σκευῶν τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἐπισκοπῆς	1
3) πώλησις ἀκινήτων	1
4) δάνεια	2
5) δωρεὰ	1
6) ἄδειαι γάμου	3
7) διαζύγια	5
8) διορισμοὶ ἱερέων	1
9) συμβιβασμοὶ	2

Δ'. Εἰς ἔγγραφα συντεταγμένα παρ' ἄλλων.

Καὶ τοιαῦτα ὡς εἶπομεν εἶναι δέκα ἀφορῶντα τὰ ἐξῆς :

1) ἀφιερώσεις πρὸς τὴν Ἐπισκοπὴν ἢ τὴν Ἐκκλησίαν	3
2) ἀπογραφή ἐκκειμένης κληρονομίας	1
3) διαλύσεις ἀρραβῶνος	1
4) διαζύγια	2
5) καταγγελία κατὰ κληρικοῦ	1
6) δήλωσις ἐγκαταλείψεως συζύγου	1
7) δήλωσις μετανοίας ἱερέως	1

Ε' Εἰς ἰδιόχειρα Σημειώματα Ἐπισκόπων.

Τοιαῦτα εἶνε εἴκοσι τέσσαρα ἐξ ὧν τὰ δεκαεξὶ τοῦ ἐπισκόπου Γερμασίμου.

Προέρχονται δὲ ταῦτα.

α) Ἐκ τοῦ Ἰωσήφ ἐν (1600) καὶ εἶναι κατάλογος προσηλώσεων πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν. ¹⁾

β) Ἐκ τοῦ Γεδεῶν δ'υῖ (1691). Καὶ τὸ μὲν ἐν ἀναφέρεται εἰς τὰ τῆς χειροτονίας του καὶ εἰς τὰ ἐπακολουθήσαντα ἐκείνην ἔξοδά του· τὸ δὲ ἄλλο εἶναι πίνακες τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ἐπισκοπῆς. ²⁾

γ) Ἐκ τοῦ Μακαρίου (1695) ἔν ἀναφερόμενον εἰς τὰ τῆς χειροτονίας του ³⁾.

δ) Ἐκ τοῦ ἐπισκόπου Νείλου (1697) δύο. Διὰ τοῦ ἐνὸς ἐκθέτει τὰ τῆς χειροτονίας του καὶ τὰ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὔρεν τὴν ἐπισκοπὴν ⁴⁾ διὰ δὲ τοῦ ἑτέρου ἐρμηνεύει τὰς λέξεις τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ Γαριζὰν καὶ Γεβὰλ.

ε) Ἐκ τοῦ Μητροφάνου (1712) ἔν. δι' οὗ ἀφηγεῖται τὰ τῆς χειροτονίας καὶ γεννεολογίας του ⁵⁾.

¹⁾ Κώδ. σελ. 35.

²⁾ Κώδ. σελ. 19.

³⁾ Κώδ. σελ. 27.

⁴⁾ Κώδ. σελ. 30 καὶ 69.

⁵⁾ Κώδ. σελ. 87 καὶ 14.

στ) Ἐκ τοῦ Σιλβέστρου (1732) ἐν ἀναφερόμενον καὶ αὐτὸ εἰς τὰ τῆς χειροτονίας του. ¹⁾

Καὶ τέλος δεκαεὶς ἐκ τῶν σημειώσεων εἶναι τοῦ διακεκριμένου ἱεράρχου Γερασίμου. Ἐκτὸς τῶν δημοσιευθειῶν ἤδη ὡς εἶδομεν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ, ἄξια προσοχῆς εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς. «Τὶ οὖν ἂν εἴποι τις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν» ²⁾. Τὸ ἱστορικὸν τῆς κατὰ τὸ 1775 ἐπὶ Σουλτὰν Χαμητ κατεδαφίσεως τῶν ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς ἀνεγερθειῶν καὶ ἀνακαινισθειῶν ἐκκλησιῶν, ὅπου τὴν αἰτίαν τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης συμφορᾶς τὴν ἀποδίδει εὐσχήμως εἰς τοὺς ἰθύνοντας τὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκφράζεται μετὰ πικρίας διὰ τὴν κρατοῦσαν στενὴν ἀντίληψιν περὶ τῶν καθηκόντων τῆς ἐκκλησίας λέγων μεταξὺ ἄλλων :

«Ἐπειδὴ εἶναι μία κατάχρησις ἡ σημερινὴ τῶν ἐκκλησιῶν κατάστασις. Καὶ ἂν λαλήσῃ τινὰς πῶς ἢ τῶν δίσκων ἀπαίτησις καὶ ὁ πολὺς τῶν χριστιανῶν ζῆλος εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ τὰ ἀσημένια πολυκάνδηλα καὶ ἡ ἄλλη πολυτέλεια ὅπου ἐξιστῶσι τοὺς χριστιανούς. Εἶναι μία φανερὰ δυσειδαιμονία. Ἐκεῖνος ὅπου τὸ εἰπῆ γίνεται ἄθεος καὶ ἀσεβής. Καὶ νὰ δώσουν ἀπόφασιν νὰ θανατωθῆ ὁ τοιοῦτος εἶναι ὅλοι τοὺς ἔτοιμοι. Οἱ ἱερεῖς ὅχι νὰ τρέφονται ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ νὰ δίδῃ ἕνα τόσον.

Καὶ ἂν λαλήσῃ τινὰς. Ἐγένε μία αἰχμαλωσία τοῦ γένους καὶ καμμία ἐκκλησία δὲν ἠλευθέρωσε κανένα. Προτιμῶσι τὰ ἀσημικά παρὰ τὰς κινδυνεύουσας ἀνηλίους ψυχὰς. Κοντὰ εἰς τὸν ἀθεϊσμὸν εὐρίσκεται ἐκεῖνος ὅπου λέγει τοιαῦτα.

Ἄν τύχη νὰ κάμῃ τοιαύτην οἰκονομίαν τινὰς καὶ πωλήσῃ κανδήλας ἢ δώσῃ ἄσπρα καὶ ἀγοράσῃ κανένα σκλάβον κατηγορημένος καὶ διωγμένος. Καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν ὀμῆγυριν τῶν χρησίμων. Τέτοιοι εἶναι οἱ σημερινοὶ Χριστιανοί ³⁾. Τὰ περὶ Ἀυτικῆς ἐκκλησίας ⁴⁾ καὶ ἄλλα τινά.

Ἡμεῖς ἐκ τῶν σημειώσεων τοῦ Γερασίμου θὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὸν χρονολογικὸν κατάλογον τῶν ἐν Μέτραις ἀρχιερέων. Ἀλλὰ πρὶν ἢ κλείσωμεν τὴν παρένθεσιν ἡμῶν τῆς ἐπεμβάσεως εἰς ξένον πρὸς ἡμᾶς θέμα, ἂς παραθέσωμεν χάριν ποικιλίας καὶ ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν τοῦ κώδικος. Εἰς μερικὰ αὐτῶν ὡς σημειοῦται ἐτηρήθη ἡ ὀρθογραφία τοῦ πρωτοτύπου.

Σελ. 8 κώδ. κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν.
ἠνδικτιόνος θ'.

† κατὰ τὴν σήμερ'' ἡμέρα ἡτῆς ἔς'' λα' τοῦ δὶκβρίου
μινός καὶ ἡμέρασσαβάτο ἔλθόν ὁ Π π κὺρ ἀνδρέας τῆ ἐμῆ τάπει-

¹⁾ Κώδ. σελ. 85.

²⁾ Κώδ. 46—47.

³⁾ Κώδ. σ. 18, 19 καὶ 27.

⁴⁾ Κώδ. σελ. 51.

νότητα καὶ ἐλάλησεν ἡμῶν· ἦνὰ ἀπέλθω σωματικὸς πρὸς τὸν δημίτριον τοῦ μακρῆνηκῶλα τὸν υἱὸν καὶ ἐξαγορεύσω αὐτὸ ὅς ἡ νόμη διακελέβουσι· κἀγὼ ὅς ουκῆπάρχημη πρῖκος πρῖ! ἐντηῆμῶπολητή· ὑπήγα αὐτός μου σωματικὸς εἰς τ' ἠκήαν αὐτοῦ καὶ ἐξαγόρευσα αὐτὸν σῶαν ἔχουσα τὰς φρένας αὐτοῦ. ἀπαφήκαι εἰς τ' ἀγιοτάτη ἡμῶν ἐπισκοπῆν. ἀμπέλη ὄν χηληάδω δύο κλήματα· ὀπουάνβοῦλλη— μετὰ γνώμην τῆς μρῖ αὐτοῦ. καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ—ἐνόπιον τὸν τημιῶτάτον κληρικὸν—τὸν ἐκήσαι εὐρησκομέν· π π κῶρ μηγῆλ· καὶ οἰκονόμου· π π ἄνδρῆου· καὶ νομοφύλακος· καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ γεῶργου καὶ στεφάνουτζουνῆ· καὶ ὅς τις εἶη ἐκεῖνος ἡσκάνδαλῆσε ἡξελεῶσας αὐτῶ· ἐκ τοῦ ναοῦ αὐτόν· ἔστω ἀφορ' μένος· καὶ ἀσυγχῶρετος· καὶ μετὰ θάνατον ἄλλητος· καὶ ἡμερῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότουοῖδα.

† ὁ μετρῶν κα αθυρα Λιόνυσιος

Σελ. 50 κώδ. κατὰ π. ἀντιγραφῆν

† προκαθημεου τῆς ὑμῶν ταπεινότητος ἐλθῶν ὁ κριτίζη γωργιλὰς καὶ ἔγραψεν τὸ σπῖν ὀπου ἀγόρασέ ἀπὸ τοῦ κυρίακ τοῦ δαέλου ταπεδία λεγόμενα τοῦνα ἀργηρό τονάλον μηχαῆλο καὶ τ' ἀδελφῆ τους τ' ῥοδηνῆ καιαιο ἐμρά τους τ' παλασηστοῦ καὶ τῷ ἔδωσε ποικατ' κόρι τουτ' μητόρια—να το ἔχη με τ' ὑγία τους ἀνώγεα δύο καὶ τσαχῶθη ὀπουεῖνε στοῦκολυβάσιμά· καὶ τὸν ληνὸ καὶ τὸ περιβόλη δύο να το ἔχη με τ' ὑγία τους διαπρῖ τοις—καὶ να μὴν ἔχουν να κάμουτα ἄλα πεδία ἀποκήνοτοσπίτι τήποση καὶ τὸ μαγαζῆ να εἶνε δικόμου καὶ εἰς τοῦτο ἐγράφη καὶ στὸν παρὸν κόνδα—ἐνετι ἄχημη ἀπρὸλήσου ιδ.

ἰνδεικτῖονσι 1

Εἶνε τοσπίτι σιμά στ' ἐπισκόπ † μέτρο νεόφυτον

Κώδ. Σελ. 30

αχψζ'. Φεβρουαρίου πρώτη τῆ ἁγία καὶ μεγάλη τεσσαρακοστῆ τὴν ἡμέραν τῶν ἁγίων θεοδώρων ἔγινεν ἡ χειροτονία καὶ ἤλθαμεν εἰς ταῖς Μέτραις Φεβρουαρίου ὀκτώ καὶ ἠῦραμεν τὴν Ἐπισκοπὴν βουλιασμένην ὡσάν δέν ἤθελεν ὅμως με τὴν θείαν πρόνοιαν καὶ δεύτερον με τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας ἐκαλοπίσαμεν τὴν ὅσον ἦτο τὸ δυνατόν μας. † ὁ Μέτρων καὶ Ἀθύρας Νεῖλος—τόσον ἄφησαν καὶ ἐγάλασεν ὥστε ὁ κῶρ Γεδεῶν καὶ κῶρ Μικάριος ἐκάθησαν ἔξω εἰς τὸ μαχαλά καὶ ἄφησαν τὴν Ἐπισκοπὴ καὶ ἔμπαιναν οἱ σκύλοι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Με ὅλον τοῦτο δόξα τῷ ἁγίῳ θεῷ ἡμῶν ἡμῶν ὅπου μᾶς ἔδωσε νόησιν καλήν.

Κώδ. σελ. 75.

† Προκαθήμενης ἡμῶν ταπεινότητος συνεδριαζόντων τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν ἐλθῶν ὁ Παναγιώτης ἀπὸ χώραν ὠξέκλησι ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως, ζητῶν λαβεῖν δεύτερην γυναῖκα ἐκ τῆς ἐπαρχίας μᾶς. Ἐμεῖς μὴ θέλοντες δοῦναι θέλημα ἤφερον μάρτυρας καὶ ἐμαρτύρησαν πῶς τὴν ἐπῆρε Τοῦρκος τοῦ Σούμπαση ὁ γραμματικὸς διὰ γυναῖκά του. Καὶ ἔτσι ἐβάλαμεν ὠμοφύριον καὶ πετραχήλιον καὶ ἀφορίσαμεν αὐτοὺς καὶ εὐαγγελικὸν ὄρκον.

Καὶ ἐμαρτύρησαν ὅτι ἔτσι εἶνε ἡ ἀλήθεια. Καὶ εἰς τοῦτο ἐδώσαμεν ἄδειαν λαβεῖν δεύτερην γυνὴ Μαρίαν ἐκ τῆς Ἐπαρχίας μας. Καὶ εἰς τοῦτο ἐγράφη ἐν τῷ παρόντι κόνδικι ἐν ἔτει αχμη! ἐν μηνὶ Δεκεβρίου ε' Ἰνδ. α'

† Μέτρων Νεόφυτος

Δημήτρης μάρτυρας ἀπὸ τῆ χώρα ἐκείνη υἱὸς Βλακολάσκαρις ὅπου ἔχει τὸ τζεφθηλίκι ἐκεῖ.

† Γεώργιος ἱερεὺς σακελλάριος

† Ἰωάννης ἱερεὺς χαρτοφύλαξ

κ. ἄ.

Σελ. 79 κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν.

Ἐν ἔτει ἔτος 1664

† προκαθομιῆνιμου τῆς εἰς ταπεινότητος σουν δοιαζόντων καὶ τον εβλαβεράτον κλοῖροκὸν 2 ἕροῖον ἐλθῶν ὁ Θεόδωρος με τα τη σηβοίων του την ζοιπουλία ὑκία θέλοισι καὶ βουλῆσι κατέπροεστε τονε βλαβεστάτον κλικικὸν καὶ τον τοίμιωτάτων νερεὸν καὶ ἔστρεξαν καὶ ωθεοδορίς καὶ ὁ ζοιπουλία καὶ ἐχωροίστικαν ἀναμεταξοι καὶ εἰς τοῦτο ἐδόσαμ' καὶ μὴ αδια μέχον ταῖς σοιναλοῖ λούς τῶν τῶν καὶ εἰς τοῦτο κατεσρόθη εἰς τὸν τοιμοιτάτον κλικροικὸν καὶ εἰς τὸν εβλαβεράτους ὑερος εἰς το κοτοικα.

† Τιμόθεος.

Κώδ. Σελ. 93.

† Τὴν σημερον ἡμῶν προκαθήμενου τῆς ἡμῶν ταπεινότητος καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν ἐλθῶν ὁ Θεόδωρος ἀπὸ Μωρητῆ τῆς Κάλαβρυτας ἀπὸ χωρίον λεγόμενον τοῦ Μηνᾶ. καὶ ἐζήτησεν λαβεῖν γυναῖκα εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας. Καὶ ἐξητήσαμεν τον ἵνα μὴ ἔχη ἑτέραν γυναῖκα καὶ ὠμολόγησε μέ βίρος ἀφορισμοῦ. Πᾶς ἐπάντρεψάν τον οἱ γονεοὶ του. ἀμὴ αὐτὸς ἦταν ἀνήλικος καὶ δὲν ἐγνώριζεν. καὶ ἐδωσάν τον γυναῖκα ἐπτάπαιδι γρηά. καὶ διὰ τὸ θέλημα τοῦ ἀγά τοῦ Ὅστα καὶ τὴν βίαν ἐκείνου. Δίδομέν τον ἄδειαν λαβεῖν ἑτέραν γυναῖκα νόμιμον.

Καὶ εἰς τοῦτο ἐστρώθη ἐν τῷ παρόντι κόνδικι ἐν ἔτει αχλβ'.

† Μέτρων καὶ Ἀθύρων Ἱερόθεος.

† Ἀναστάσιος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος μέτρων.

† Θεοδωρὸς τοῦ Θωμᾶ † Δημήτρης τοῦ Ἰωάννου.

† Ἀντόνης τοῦ Παπᾶ.

Κώδ. Σελ. 14.

† αψια'. Μαῖου κ' ἐχηροτονίθηκα ἐπίσκοπος Μέτρων καὶ Ἀθύρα Μητροφάνης. εὐρήκα στὴν Ἐπισκοπὴ ἓνα γκούμη πέρνει ἓνα μέτρο. ἕτερον γκούμη καὶ ἕτερον ἓνα τέντζερεν πέρνει νερὸ τρεῖς ὀκάδες ἕτερον μικρούτσικον πέρνει νερὸ τρεῖς ὀκάδες ἕτερον μικρούτσικον πέρνει νερὸν μιᾷ ὀκά. ἓνα καζανόπλο ὀκάδες τρεῖς καὶ μισή. ἓνα παλαιὸ ἀγγεῖο ὅπου ἀναλύουν κεριὰ μιᾷ ὀκά καὶ ἑκατὸ δράμια καὶ μιᾷ κεψέ καὶ ἓν στρώμα καὶ ἓνα χαλί παλαιὸ πολὺ καὶ ἓνα χαλί τουρκικὸ ὅπου προσκυνοῦν ἀπάνω καὶ ἓνα χουλιάρι τζιμισιρένιον καὶ ἓνα ποτήρι. Καὶ στὸ μαγαζι δύο βουτζια παλαιὰ πολλὰ πέρνουνε ἀπὸ μέτρα 2. καὶ μιᾷ βουτζέλα παλαιὰ διὰ κριθάρι εἶνε καὶ ὄχι καλό.

Σελ. 19 κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν.

† 1691—σεπτεβρίῳ—6 ἡμέρα κυριακὴ εἰς τὸ μετόχι, τῶν σενιαιῶν—ἐχηροτονίθηκα, ἀρχιερε, ὄντ' πρωστὸς ὁ ἅγιος Ἡρακλ' καὶ ἕτεροι δύο ἀρχιερεῖς καὶ ἠύραμεν χρέος, γρ. 900 εἶγουν ἑνακόσια, τὰ ὁποῖα εἶνα ὄλλα χρὲ τοῦ προεμοῦ, ἐπισηπου διουσίου, ἀνποτε γὰ μᾶς ἀξιώση ὁ κύρ νὰ κάμωμε τὴ διόρθωσιν καθὼς ἀγαποῦμεν ἡμεῖς καὶ ὄλλοι οἱ χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχί.

† ταπεινὸς ἐπίσκοπος μετρῶν Γεδεῶν

Σελ. 33.

† Προκαθημένης τῆς ἡμῶν ταπεινότητος μετὰ τῶν τιμωτάτων κληρικῶν καὶ ἱερέων ἦλθεν ὁ Γεώργιος τοῦ Ἰωάννου ὁ ποτὲ παράνομος. Καὶ ἐζήτη μετάνοιαν ὠραίαν. Καὶ ἐμετανόησεν ἐξ ὅλης καρδίας ὅτι ἐχωρίσθη τῆς γυναικὸς ὅπου εἶχεν παράνομως. Βλέποντας καὶ ἡμεῖς τὴν καλὴν του προαίρεσιν καὶ τὴν καθαρὴν μετάνοιαν καὶ ἐξομολόγησιν. ἐδέχθη καμὲν τον καὶ ἐβάλαμέν τον εἰς ἀφορισμὸν καὶ αὐτόν καὶ τὴν γυναῖκα εἰς ἀφορισμὸν καὶ εὐαγγελικὸν ὄρκον. ὅπου λές νὰ μὴν εὐρεθῆ μετὰ τὴν εἰς ἀμαρτίαν. Καὶ εἰς τοῦτο τὸν ἐσυγχωρήσαμεν νὰ εἶνε μετὰ τοὺς χριστιανούς καὶ νὰ σβένει εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὴν χριστιανικὴν τάξιν. Καὶ εἰς τοῦτο ἐγράφη ἐν τῷ παρόντι κόνδικι τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Μέτρων καὶ Ἀθύρα Ἐν ἔτει αχλζ' Ἰνδικτ. Ε.

† Μέτρων καὶ Ἀθύρων Ἱερόθεος

† Κωνσταντῖνος σκευοφύλακας καὶ οἰκονόμος

† πρωτόπαπας καὶ σκευοφύλαξ
κ. ἄλ.

Κώδ. Σελ. 88.

† Ἀρχιεράτευσα εἰς τὰ ἀψιγ' Μαῖῳ διὰ χειρὸς τοῦ ἡμετέρου γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας κυρίου κυρίου Καλλινίκου. Παραίτησιν ἔδωσα τοῦ πρὸ ἐμοῦ κύρ Μητροφάνους γρόσια πεντακόσια. Ἀναδεξάμην καὶ παρ' αὐτοῦ χρέος γρόσια 500 ἦτοι πεντακόσια. Τῶν μπισταντζίδων

γρόσια 200 και τοῦ ἄρχοντος κυρίτσι Ἀθανασάκι κιουρτζήμασι γρόσια 300 ἤτοι τριακόσια. Ἔδωσα εἰς τὴν νέαν οἰκοδομὴν τῆς ἐπισκοπῆς τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν κελλίων γρόσια 500 ἤτοι πεντακόσια. Καὶ δύο πουργιά παρὰ ἐβδομήντα πέντε γρόσια ἤγουν ἑνεακόσια εἴκοσι πέντε γρόσια εἰς τὴν χειροτονίαν μου καὶ εἰς ἔξοδα ἤτοι πεσκέσια καὶ ἐτέρων ἐξόδων. Μὲ ἔγιναν τὰ πάντα πουργιά τέσσαρα καὶ γρόσια 425 ἤγουν τετρακόσια εἴκοσι πέντε. Ἦλθα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν Ἰουνίου β' καὶ τὴν εὐρῆκα γεγυμνωμένη παντελῶς μέχρι καὶ τῶν καρφίων ἀπὸ ταῖς θέσεις· τὰ ἐπῆρεν ὁ πρὸ ἐμοῦ κύρ Μητροφάνης. Καὶ ἄφισε μόνον ἓνα χαλί μικρὸν ζιντζιαντὲ καταξοκιμένον παμπάλαιον καὶ ἓνα μεντεράκι μικρὸν καὶ ἓνα καζανάκι τριπίον. Καὶ ἔστω εἰς φανέρωσιν.

Ἐπὶ ἔτος ,αψκγ' Μαῖω

† ὁ Μέτρων καὶ Ἀθύρα Σίλβεστρος

Κώδ. Σελ. 88.

Σίλβεστρος ὁ Στανιμαχώτης τοῦ χωρίου τῆς Φιλιππουπόλεως ἐπαρχίας, δούλος τοῦ κύρ Καλλινίκου. Οὗτος εἶχε τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα μετὰ τῶν τριῶν ξεκολλημένον ἀπὸ τὸ κοκκαλον τοῦ κρανίου διότι ὁ κύρ Καλλινίκος καθημέραν ἀπὸ ταῖς τριῶν τὸν ἐσήκωνε καὶ τὸν ἔρριπτε κατὰ γῆς. Διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ ἴδιος Σίλβεστρος ὡς εἶναι τοῦτο οὐχὶ φύσεως ἀλλὰ τῆς βίας καὶ τοῦ θυμοῦ καὶ τῶν φιλεκδικῶν χειρῶν τοῦ Καλλινίκου. Ἀποθανὼν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αψμδ' Μαρτίου θ' μετὰ δὲ τρίτον ἔγινεν ἡ αὐτοῦ ἀνακομιδὴ παρὰ τοῦ μετὰ τρίτον ἔτος χρηματίσαντος ἐπισκόπου κυροῦ Μεθοδίου τοῦ νῦν Ἡρακλείας τοῦ καὶ ἐξαδέλφου μου. Καὶ ἐπρόσταξε νὰ τεθῶσι τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ ἔξω εἰς τὸ μπατζέν ὅπου εἶναι ἡ δάφναις ¹⁾).

Σελ. 87

Ἐτος ,αψιβ' ἦλθα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν Ἰουνίου 15 καινούργιος ἐπίσκοπος Μητροφάνης Μέτρων καὶ Ἀθύρα καὶ ἡῦρα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν δύο βαρέλια πέρουν ἀπὸ εἴκοσι πέντε μέτρα κρασί. Μιά βουτζέλα παλαιά καὶ μία βουτζέλα μισή ὅπου πατοῦν τὰ σταφύλια, ἓναν τεντζερὲ μεγάλο καὶ ἓνα μικρούτζικο ¹⁾² ὀκά καὶ δράμια ρ' δυὸ κιοῦμια τοῦ νεροῦ ἓνα καζανάκι καὶ ἓνα χάλκωμα ὅπου χύνουν κεριά μέ τῇ χουλιάρα καὶ ἓνα στρώμα καὶ ἓνα πολὰ παλαιὸ χαλί μικρὸ καὶ ἓνα ταλιούρη ἄσπρο καὶ ἓνα χουλιάρι καὶ ἄλλο ὄχι καὶ ἓνα ποτήρι καὶ τρία παλαιὰ σεντούκια τὸ ἓνα εἶχε μέσα δέκα ὀκάδες κάρβουνα. Ἀφότης ἔκαμεν παραιτήσι ὁ κύρ

¹⁾ Ἐκ τῶν σημειώσεων τοῦ ἐπισκόπου Γερασίμου.

Νεῖλος ἀπὸ νῆσο Ἄντρο ἁψιὰ Μαΐου πρώτη. Ἐκαμε παραίτησι ἰνδικτιῶνος δ' καὶ ἐπῆρεν μέ τέχνη πονηρά τὸ μπατίκι τῆς Μέτραις τῆς ἐπισκοπῆς γρόσια 120 ὅτε ἐφημέρευεν ὁ παπᾶ λάμπος καὶ ὁ παπᾶ Γιαννάκης τῆς Ε' ἰνδικτιῶνος καὶ σὰν χειροτονήθηκα ὕστερον τό ἔμαθα καὶ δὲν μπόρεσα νά κάμω τίποτες,

† Μέτρων καὶ Ἀθύρα Μητροφάνης

Σελ. 83.

Ἔτος ἁψιβ' ἐχειροτονήθηκα Μέτρων καὶ Ἀθύρα Μητροφάνης Μαΐου 21. Ἡ πατριδα μου ἀπὸ χωρίον Πρωῖτες, τοῦ Μανώλη γιός. Ἡ μητέρα μου Ρόδα μιὰ τοῦ Γιώργη Τζορμπατζῆ κόρη. Ἡ μετάνοια μου εἰς τὸ Ἅγιον ὕρος ἀπὸ τὴν ἀγίαν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

Σελ. 37.

Κατὰ τὸ ζῶκα' ἐν μηνί Δεκεμβρίου γ' τῇ ἑμῇ ταπεινότητι ἐλθοῦσα γυνὴ ὀνοματι Κυριακῶ ζητῶν στεφανωθῆναι εἰς δευτέρον λαβεῖν ἄνδρα ὀνοματι Ἰωάννης τοῦ Νομικοῦ ἐκτός δὲ τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας Μέτραις. Ἡ δὲ αὐτὴ Κυριακῶ ἐκ τῆς Τριπολιτζίας ἐλθοῦσα ἐκ νόμου ἡλικίαν ἔλαβεν ἄνδρα νόμιμον τὸν Κυριαζῆ τοῦ Στάθη ὀλίγον δὲ χρόνον ἐποίησε καὶ ἔτεκε παιδίον ἄνερ καὶ ἔτελεύτησε ὁ ἀνὴρ ὁμοίως δὲ καὶ γεννηθὲν παιδίον καὶ δὴ τό λοιπόν ἐκ τῆς πολλῆς πείρας εἶπε ὅτι θέλω γιὰ νάστε μοναχοί, καὶ οὐκ ἐγένετο ἀλλὰ οὐδὲ εὐχὴν οὐδόλος ἔλαβεν, μόνον μέ μελωνωμένη. Ὑστερον ὡς εἶδομεν ἐζήτησε τοῦ λαβεῖν ἄνδρα. Διό ἐξετάσαμεν ἀκριβῶς τό πράγμα καὶ ἐμαρτύρησαν πρῶτον δὲ ἐν ἱερομονάχοις πρωτοσύγγελος κύρ Νεκτᾶριος καὶ Πιευτινός (Ἐπιβατινός), ὁ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν βουλωμένο ἐφημέριος, καὶ ἄλλοι δὲ μετὰ βαρέως ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ ὕρκου ἐμαρτύρησαν τὸ ἀληθὲς δι' ὃ ἐδώσαμεν ἄδειαν καὶ ἔλαβε νόμιμον ἄνδρα ὡς εἴπωμεν ἰνδικ. α'.

Ταπεινός ἐπίσκοπος Μέτρων καὶ Ἀθύρων μονόγραμμα ,)

Ἐνταῦθα τόρα μῆτε ὄνομα τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βουλωμένου φαίνεται, τῆς ἀθλιότητος μεταξὺ τῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα χρόνων νά μὴ φαίνεται κ' ἔχνη ἀρχαιότητος, λέγεται δὲ ὄνομα ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν τσεσμὲν ὡς φαίνονται καὶ μερικαῖς πέτραις²⁾).

1) Ὁ ὑπὸ τὸ μονόγραμμα εἶνε ὁ Μαθουζάλας.

2) Ἡ σημείωσις εἶναι τοῦ Γερασίμου.

Σελ. 58.

† Κατὰ ἰδ' ¹⁾ ἔτος ἐν μηνὶ Μαίῳ ἰνδικτιῶνος α' ἡμέρα Κυριακὴ ἐλθὼν ὁ Σίμος μετὰ τοῦ Ἑβραίου καὶ τοῦ Σωλόμου καὶ τῆς γυναικὸς Μάλκους εἰς τὴν ἀλλήν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπούλησεν τὸ ὀσπήτιόν του τὸν Σίμον δι' ἄσπρα χιλιάδες θ' καὶ ἐπῆρεν τὶς δ' καὶ ἀτόμειναν οἱ ε' νὰ τὶς ἐδόση τοῦ χρόνου τὴν πρωτομαγιά νὰ καθίσῃ μέσα ὁ Ἑβραῖος ἕως τὴν πρωτομαγιάν, καὶ τότε νὰ πάρῃ τὶς ε' χιλιάδες καὶ νὰ ἔβγῃ καὶ τὸ σπῆτι νὰ ἔνε τοῦ Σίμου. καὶ ἂν μετανοήσῃ ὁ Σίμος νὰ χάνῃ καὶ τὶς δ' χιλιάδες τὰ ἄσπρα καὶ ἂν μετανοήσῃ ὁ Ἑβραῖος νὰ ἔνε τὸ σπῆτι τοῦ Σίμου χαμένο· καὶ εἰς τοῦτο ἐγράφη διὰ τὸ βέβαιον ἐν τῷ παρῶν κώδικι ἐπέπροσθεν τῶν ἀξιολύτων μαρτύρων. εἰς πίστωσιν μαρτυροῦν.

† ὁ Μέτρων καὶ Ἀθύρων Γερμανός

† ὁ πατὴρ Οἰκονόμος † πατὴρ Μορφίνης

Σταμάτης διάκος. Μανωλήτζης. Θωμᾶς Κανοτζίης

Θωμᾶς Χυτήρης. Ἀλέξης Χαϊρέτιος. Γρηγόρης κ. ἄλ.

† Κατὰ τὸ ἰβ' ἰνδικτιῶνος ἰβ' ἐν μηνὶ Γεναρίου ἰβ' ἡμέρα Σάββατο ἔδωκε ὁ Γεώργιος ὁ Μυλωνᾶς ἄσπρα αὐτὸν Ἰωάννην τοῦ πατὴρ θεολόγου τὸν υἱὸν δι' ἀνάγκας τοῦ ἁγίου Δημητρίου δίχως κάματο καὶ ἕνα μάρτυρες.

† Μέτρων καὶ Ἀθύρα Γερμανός. Μητροφάνης

Δημήτριος Ζάμπογλου. Ἰωάννης Ταχύς

Δούκας. Γρηγόριος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ¹⁾

Περιέχονται δὲ ἐνταῦθα πράξεις καὶ λόγοι τῶν ἐν Μέτραις χρηματισάντων ἀρχιερέων ἀξιολογώτατοι ὡς ἔστιν ἰδεῖν τῷ ἐπιμελῶς ἀναγνῶνα θέλοντι, ἄρχεται δὲ ἀπὸ Γερμανοῦ πρὸ ἑκατὸν ἐννεήκοντα χρόνων χρηματίσαντες.

Μεθ' ὧν	Διονύσιος
εἶτα	Μεθόδιος
ἐπομένως	Γεδεῶν
ἐφεξῆς	Ἰερόθεος
ἀκολούθως	Μακάριος

¹⁾ Ἐχει παραλειφθῆ τὸ ζ. Ἡ παράλειψις αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄλλα τινα ἐγγραφα τοῦ Γερμανοῦ.

²⁾ Κωδ. σελ. 83.

μετὰ τοῦτον	Ἰωσήφ
ἔπειτα	Ραφαήλ
ἀμέσως δὲ τούτου	Μανασῆς
ἄλλος τις	Ἱερόθεος
ὁ δὲ μετὰ τοῦτον	Νεόφυτος
παρὰ πόδας δέ	Τιμόθεος
κατόπιν	Παρθένος
ὑστερον δὲ	Διονύσιος
ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας	Νεῖλος
καὶ ὁ Ἀπρωτήτης ὁ καὶ κασάπης	Μητροφάνης
εἶτα καὶ ὁ Στανιμαχιώτης	Σίλβεστρος
ὑστερον δὲ διεδέξατο	Δωρόθεος
μετὰ τοῦτον δὲ ὁ κύριος	Μεθόδιος
εἶτα ἐγὼ	Γεράσιμος

Καὶ κλείει ὁ κατάλογός του μετὰ τὴν ἀπάντη ἰδιόχειρον σημείωσίν του.

Κατὰ τὸ ἀψῆα' (1761) Φεβρουαρίου ἀ' χειροτονηθεὶς παρὰ τοῦ κύριου Μεθοδίου Ἡρακλείας τοῦ καὶ ἐξαδέλφου μου.

Εἰς τὸν ἀνωτέρω κατάλογον προστέθησαν δι' ἄλλης χειρός τὰ ἑξῆς:

παρὰ πόδας ὁ ἀδελφός αὐτοῦ	Σωφρόνιος
μετ' ὃν ὁ ἀνεψιός αὐτῶν	Μελέτιος
ὑστερον δ' ἐγὼ	Γαβριήλ

καὶ ἐξακολουθοῦν νέα προσθήκαι εἰς τὸν κατάλογον ὡς ἀκολουθῶς:

Ὁ δὲ κύριος Γαβριήλ προβιβάσθεις εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Σκοπίων, ἀφῆκε τὴν ἐπισκοπὴν ἣν καὶ ἀνεδέχθη τῷ αὐτῷ (1832) ὁ κύριος Θεόκλητος.

κατόπιν ὁ ἐκ Πανίδου Ζαχαρίας 1845—1861

καὶ πάλιν ὁ Σάμιος Θεόκλητος 1861—1865

τούτου θανόντος ὁ ἐκ Αὐδημίου Ἀνθιμος

Ἐν τούτοις παρὰ ταῦτα ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐγγράφων τοῦ κώδικος προκύπτει ὅτι ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς Μετρῶν διήλθον ἀπὸ τοῦ 1577 καὶ ἐφ' ἑξῆς κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἐκτὸς τοῦ ἀχρονολογήτου καὶ ὑπὸ μονόγραμμα κεκαλυμμένου ἐπισκόπου, οἱ κάτωθι δεκαεπτὰ Ἐπίσκοποι ἐξ ὧν εἰς δις καὶ ἕτερος τρίς.

Π ρ ᾶ ξ ε ι ς

Ἐπογεγραμ. ἀνυπόγραφ. Παρατηρ.

Διονύσιος	1577—1581	1	3
Γερμανός	1582—1587	6	8

Θ ρ α κ ι κ ᾶ Ε'

Μαθουσάλας ¹⁾	1593	1		τὸ α΄
Μανασῆς	1598	1	2	
Ἱερόθεος	1600	1		τὸ α΄
Ἰωσήφ	1604—1610	3		
Μαθουσάλας	1613	1		τὸ β΄
Παρθένιος	1614	1		
Μαθουσάλας	1616—1618	2		τὸ γ΄
Ἱερόθεος	1632—1646	3	2	τὸ β΄
Νεόφυτος	1648	2		
Τιμόθεος	1649—1664	4		
Ραφαήλ	1676	1		
Ἀνθιμος ²⁾	1683	1		
Διονύσιος	1685	1		
Γεδεών	1691	1		
Μακάριος	1965	1		
Νεῖλος	1697—1711	3		
Μητροφάνης	1712—1722	1		
καὶ Σίλβεστρος	1728—1744	1		

Εἰς τὴν σειράν ὅμως τῶν Ἐπισκόπων, δεόν ἀπαραιτήτως νὰ συγκαταριθμηθῶμεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων τοῦ κώδικος τὸν Γεράσιμον (1761—1783) μετὰ τῶν δύο προκατόχων του Δωροθέου καὶ κύρ Μεθοδίου καθὼς καὶ τὸν Γαβριήλ μετὰ τῶν δύο παρομοίων του τοῦ Σωφρονίου καὶ Μελετίου. Θὰ ἦτο λίαν τολμηρὸν νὰ ἀμφισβητήσωμεν τὴν ἀκρίβειαν τῶν τῶν πληροφοριῶν τῶν δύο ἐκείνων κληρικῶν διὰ τοὺς ἀμέσους προκατόχους των.

ΜΙΑΤ. ΣΑΡΑΝΤΗΣ

¹⁾ Τὸ ὄνομα τοῦ Μαθουσάλα, ὅστις ὑπογράφει διὰ μονογράμματος, μᾶς τὸ ἀποκαλύπτει τὸ πρακτικὸν τοῦ Παρθενίου. Κώδ. σ. 37 β΄.

²⁾ Περὶ Ἀνθίμου γίνεται μνεία καὶ εἰς τὴν σελ. 41 τοῦ Κώδ.